

Bruxelles, den 15. december 2015
(OR. en)

15356/15

ELARG 73
COWEB 150

RESULTAT AF DRØFTELSENE

fra:	Generalsekretariatet for Rådet
til:	delegationerne
Tidl. dok. nr.:	15234/15 ELARG 70 COWEB 148
Vedr.:	UDVIDELSEN OG STABILISERINGS- OG ASSOCIERINGSPROCESSEN – Rådets konklusioner

Vedlagt følger til delegationerne Rådets konklusioner om udvidelsen og stabiliserings- og associeringsprocessen, der blev vedtaget af Rådet den 15. december 2015.

RÅDET FOR ALMINDELIGE ANLIGGENDER**RÅDETS KONKLUSIONER OM UDVIDELSEN OG STABILISERINGS- OG ASSOCIERINGSPROCESSEN**

1. Rådet noterer sig Kommissionens meddelelse af 10. november 2015 om EU's udvidelsesstrategi samt fremskridtsrapporterne om Tyrkiet, Montenegro, Serbien, den tidligere jugoslaviske republik Makedonien, Albanien, Bosnien-Hercegovina og Kosovo¹ og konklusionerne og henstillingerne heri. Rådet ser med tilfredshed på Kommissionens skærpede fokus på status, udarbejdelsen af flere retningslinjer samt yderligere harmonisering af rapporteringen.
2. I overensstemmelse med den nye konsensus om udvidelsen, som Det Europæiske Råd godkendte den 14.-15. december 2006, og Rådets konklusioner af 16. december 2014 gentager Rådet, at udvidelse forbliver en central politik for Den Europæiske Union og udgør en investering i fred, demokrati, velstand, sikkerhed og stabilitet på vores kontinent. Rådet gentager i den forbindelse EU's fulde engagement i det europæiske perspektiv for landene på det vestlige Balkan. Tyrkiet forbliver en vigtig partner på mange områder. Aktive og troværdige tiltrædelsesforhandlinger, der respekterer EU's forpligtelser og fastsatte konditionalitet, vil bidrage til, at potentialet i forbindelserne mellem EU og Tyrkiet kan udnyttes fuldt ud.
3. I tråd med tidligere rådskonklusioner og inden for rammerne af de politiske Københavnskriterier og stabiliserings- og associeringsprocessen, der fortsat er den fælles ramme for forbindelserne med landene på det vestlige Balkan, bekræfter Rådet på ny, i overensstemmelse med den nye konsensus om udvidelsen, behovet for retfærdig og streng konditionalitet og princippet om egen fortjeneste kombineret med EU's evne i alle sine dimensioner til at optage nye medlemmer.

¹ Denne betegnelse indebærer ingen stillingtagen til Kosovos status, og den er i overensstemmelse med UNSCR 1244/1999 og ICJ's udtalelse om Kosovos uafhængighedserklæring.

4. Rådet lægger fortsat stor vægt på udvidelsesprocessens troværdighed, der forbliver afgørende for at opretholde reformtempoet. Den folkelige opbakning til og forståelse af udvidelsens fordele og forpligtelser bør øges gennem en bedre strategisk kommunikation. Rådet ser frem til Kommissionens og EU-Udenrigstjenestens plan om at styrke deres bestræbelser og tiltag sideløbende med medlemsstaternes og partneres fortsatte engagement på dette område. Rådet ser med tilfredshed på Kommissionens fortsatte bestræbelser på at skærpe fokus på gennemførelse af grundlæggende reformer tidligt i processen, navnlig spørgsmål vedrørende retsstatsforhold, grundlæggende rettigheder, økonomisk udvikling og konkurrenceevne samt styrkelse af demokratiske institutioner og reform af den offentlige forvaltning.
5. Retsstatsprincippet er en grundlæggende værdi, som EU bygger på, og som står i centrum for både udvidelsesprocessen og stabiliserings- og associeringsprocessen. Styrkelse af henholdsvis retsstatsprincippet, herunder gennem reform af retsvæsenet og bekæmpelse af organiseret kriminalitet og korruption, og grundlæggende rettigheder, herunder rettigheder for personer, der tilhører mindretal, ikkediskriminerende behandling af nationale mindretal og bekæmpelse af forskelsbehandling af sårbare grupper såsom romaer og lesbiske, bøsser, biseksuelle, transpersoner og interseksuelle (LGBTI-personer), er fortsat centrale udfordringer. Rådet er stærkt bekymret over manglerne med hensyn til ytrings- og mediefrihed, som bør tackles på en beslutsom og effektiv måde. Der er også behov for at gøre mere for at fremme ligestilling mellem kønnene. Det er afgørende, at de demokratiske institutioner fungerer korrekt, hvilket kræver inklusiv politisk dialog og kompromis, navnlig i parlamenterne, samt reform af den offentlige forvaltning. Der skal sikres gunstige vilkår for civilsamfundsorganisationer. Der skal gøres mere for at forbedre økonomisk styring, konkurrenceevne, erhvervsklima, vækst og jobskabelse, så der sikres en bæredygtig økonomisk udvikling. En veldokumenteret resultatliste over gennemførte reformer med mærkbare resultater skal udarbejdes på alle disse områder.

6. Gode naboforbindelser og godt regionalt samarbejde er vigtige elementer i udvidelsesprocessen såvel som i stabiliserings- og associeringsprocessen, og de bidrager til velstand, stabilitet, forsoning og et klima, der gør det lettere at behandle åbne, bilaterale spørgsmål og hele sårene fra fortiden. Generelt set skal der fortsat gøres en indsats for at løse udestående bilaterale tvister, så det sikres, at de ikke skader tiltrædelsesprocessen. Uløste stridigheder og spørgsmål bør løses i overensstemmelse med folkeretten og fastlagte principper, herunder ved gennemførelsen af juridisk bindende aftaler, bl.a. aftalen om arvespørgsmål.
7. Rådet ser med tilfredshed på den positive udvikling inden for regionalt samarbejde i Sydøsteuropa og landene på det vestlige Balkan, navnlig fremskridtene med konnektivitet i regionen og med EU, herunder med dagsordenen for konnektivitet. Det støtter fuldt ud initiativer og strukturer, der styrker inklusivt regionalt samarbejde. Rådet hilser ligeledes bestræbelserne på at hele sårene fra fortiden, fremme forsoning og støtte et inklusivt regionalt samarbejde velkommen, herunder gennem fremme af et tolerant klima, hvor alle former for hadefulde udtalelser eller krigsretorik fordømmes. Rådet gentager behovet for at undgå enhver kilde til gnidninger eller handlinger, der kan skade gode naboforbindelser og en fredelig løsning på tvister. Der er behov for en løbende indsats på dette område, herunder beskyttelse af alle mindretal, sikring af lige rettigheder for alle borgere samt afhjælpning af problemerne med forsvundne personer og flygtninges tilbagevenden. Rådet understreger behovet for fortsat at behandle nationale krigsforbrydelsessager og bekæmpe straffrihed i forbindelse med krigsforbrydelser og sikre ansvarliggørelse, herunder fuldt ud at samarbejde med og støtte arbejdet i ICTY og EULEX's særlige efterforskningstaskforce og specialiserede afdelinger.
8. Rådet anerkender navnlig visumliberaliseringens betydning for borgerne og tilskynder Kommissionen til fortsat nøje at overvåge gennemførelsen af alle betingelserne for visumliberalisering, herunder gennem sin opfølgningsmekanisme. Rådet opfordrer de berørte myndigheder til aktivt at fortsætte deres bestræbelser på at træffe alle nødvendige foranstaltninger til at hindre misbrug af visumfritagelsesordningen.

9. Rådet understreger den stigende betydning af yderligere at uddybe samarbejdet om udenrigspolitiske spørgsmål og af en gradvis tilpasning til EU's udenrigspolitiske holdninger, især om spørgsmål, hvor vigtige fælles interesser er på spil, f.eks. om restriktive foranstaltninger.
10. I tråd med stats- og regeringschefernes uformelle møde den 12. februar 2015 og Rådets konklusioner om den fornyede strategi for Den Europæiske Unions indre sikkerhed 2015-2020 minder Rådet om betydningen af et styrket samarbejde med landene på det vestlige Balkan og Tyrkiet om at bekæmpe terrorisme, navnlig vedrørende bekæmpelsen af ulovlig handel med skydevåben, bekæmpelsen af finansiering af terrorisme, bekæmpelse og forebyggelse af radikaliserings og styrket grænsekontrol gennem optimal udnyttelse af regionale platforme såsom initiativet vedrørende terrorbekæmpelse på Vestbalkan. Rådet tilskynder partnerne fra landene på det vestlige Balkan til at fremskynde retlige og operationelle foranstaltninger til bekæmpelse af ulovlig handel med skydevåben, navnlig ved at forbedre brugen af eksisterende databaser og udveksling af oplysninger. Kommissionen opfordres til at behandle dette spørgsmål som led i dens førtiltrædelsesbistand.
11. Rådet roser Tyrkiet og landene på det vestlige Balkan, på nuværende tidspunkt især Serbien og den tidligere jugoslaviske republik Makedonien, for deres håndtering af flygtninge- og migrationskrisen, som er gået hårdt ud over regionen. Rådet opfordrer til øget samarbejde mellem EU og regionen samt inden for regionen. Dette er yderst påtrængende for yderligere at afhjælpe situationen med henblik på at identificere personer, der har brug for beskyttelse, yde bistand, sikre EU's ydre grænser, bekæmpe menneskehandel og smugling af migranter og forebygge irregulær migration. Rådet tilskynder til fortsat gennemførelse af henstillingerne i erklæringen fra højniveaukonferencen om ruten over det østlige Middelhavsområde og det vestlige Balkan. EU vil gøre brug af de finansielle instrumenter og den tekniske bistand, der foreligger inden for udvidelsesprocessen og stabiliserings- og associeringsprocessen, herunder instrumentet til førtiltrædelsesbistand (IPA II), for at styrke samarbejdet og yde støtte på dette område.

12. Rådet minder om EU's fortsatte finansielle bistand til udvidelsesprocessen og stabiliserings- og associeringsprocessen, navnlig i form af instrumentet til førtiltrædelsesbistand (IPA II), med fokus på nøgleprioriteter og bedre sammenhæng mellem den finansielle bistand og de overordnede fremskridt med hensyn til gennemførelse af førtiltrædelsesstrategien, øget budgetstøtte og prioritering af projekter.

UDVIDELSEN

TYRKIET

13. Rådet bekræfter på ny den betydning, det tillægger EU's forbindelser med Tyrkiet, der er kandidatland og en central partner for Unionen som understreget på det seneste møde mellem lederne af EU og Tyrkiet. EU bør fortsat være et fast holdepunkt for Tyrkiets politiske og økonomiske reformer. Rådet ser med tilfredshed på den nye tyrkiske regerings nylige bekræftelse af dens engagement med hensyn til tiltrædelse af EU. Det henleder opmærksomheden på Det Europæiske Råds konklusioner af 15. oktober 2015, der anfører, at tiltrædelsesprocessen skal tilføres ny fremdrift med henblik på at opnå fremgang i forhandlingerne i overensstemmelse med forhandlingsrammen og de relevante rådskonklusioner. I denne henseende ser Rådet med tilfredshed på åbningen af kapitel 17 - økonomisk og monetær politik - den 14. december 2015. Rådet er parat til at støtte Tyrkiet fuldt ud, hvis det agter at intensivere arbejdet med at nå de fastsatte åbningsbenchmarks, navnlig i kapitel 5, 8 og 19. Rådet noterer sig Kommissionens hensigt om at fremlægge de forberedende dokumenter vedrørende en række kapitler i første kvartal af 2016, uden at dette berører medlemsstaterne holdninger. Tyrkiet kan øge forhandlingstempoet ved at gøre fremskridt med at nå benchmarks, opfylde kravene i forhandlingsrammen og overholde sine aftalemæssige forpligtelser over for EU.

14. I den forbindelse og idet der bygges videre på resultatet af det seneste møde mellem lederne af EU og Tyrkiet, ser Rådet med tilfredshed på den brede og sammenhængende strategiske kontakt og den omfattende regelmæssige politiske dialog om udenrigs- og sikkerhedspolitik inden for de etablerede rammer, herunder på ministerniveau. Rådet ser også med tilfredshed på samarbejdet med Tyrkiet på centrale områder af fælles interesse og udfordringer såsom migration, terrorbekæmpelse, energi, økonomi og handel, herunder Toldunionen, som omhandlet i Rådets konklusioner af 16. december 2014. Disse vigtige kontakter supplerer tiltrædelsesforhandlingerne, og Rådet er parat til at udvikle samarbejdet med Tyrkiet yderligere inden for de fastlagte rammer. Rådet opfordrer Tyrkiet til gradvist at tilpasse sig EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik i overensstemmelse med forhandlingsrammen.
15. Rådet roser Tyrkiet for, at det generøst har modtaget og sikret mere end 2 mio. syriske flygtninges behov. Rådet glæder sig over iværksættelsen den 29. november 2015 af EU's og Tyrkiets fælles handlingsplan om flygtninge og migrationsstyring som led i en omfattende samarbejdsdagsorden baseret på delt ansvar, gensidige forpligtelser og resultater. Rådet ser frem til i tæt samarbejde med Kommissionen at følge op på den hurtige og effektive gennemførelse heraf med henblik på at opnå resultater, navnlig med hensyn til at dæmme op for tilstrømningen af irregulære migranter og optræve kriminelle smuglernetværk.

16. Rådet glæder sig over, at Tyrkiet, hvad angår tilpasning til gældende EU-ret, har nået en høj forberedelsesgrad på mange områder, navnlig hvad angår økonomiske kriterier. Udviklingen på en række områder vækker dog stor bekymring. Tyrkiet skal straks afhjælpe og yderligere fokusere på de store mangler, der er identificeret i Kommissionens rapport, navnlig på retsstatsområdet og med hensyn til grundlæggende rettigheder. Der bør omgående tages skridt, navnlig mod undermineringen af retsvæsenets uafhængighed og upartiskhed samt de markante tilbageskridt med hensyn til ytringsfrihed og forsamlingsfrihed. Rådet noterer sig med særlig stor bekymring de retssager, der er anlagt mod kritiske medier, journalister, forfattere samt sociale medieplatforme og deres brugere. Rådet tilskynder Tyrkiet til at sikre fuld overholdelse af princippet om magtfordeling og menneskerettighederne, herunder rettighederne for kvinder, børn og personer, der tilhører mindretal, religionsfrihed og ejendomsretten, samt til at øge gennemførelsen af alle Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols domme. Rådet minder om, at de kontraherende parter i henhold til artikel 46 i den europæiske menneskerettighedskonvention forpligter sig til at rette sig efter de endelige afgørelser i enhver sag, som de er parter i. Der bør også gøres en prioriteret indsats på andre vigtige områder, hvor der noteres meget små eller ingen fremskridt, såsom bekæmpelsen af korruption. Med henblik på at tage disse og andre spørgsmål op mener Rådet, at en intensivering af samarbejdet på retsstatsområdet og grundlæggende rettigheder vil bringe Tyrkiet nærmere EU. I den forbindelse noterer Rådet sig Kommissionens tilsagn om i første kvartal af 2016 at færdiggøre det forberedende arbejde på disse centrale områder, uden at dette berører medlemsstaternes holdninger.
17. Rådet fordømmer enhver form for terrorangreb og voldshandlinger i Tyrkiet og udtrykker sin solidaritet med det tyrkiske folk. Rådet giver tilsagn om støtte til bekæmpelse af terrorisme, samtidig med at menneskerettighederne, de grundlæggende frihedsrettigheder og folkeretten overholdes.
18. Hvad angår situationen i det sydøstlige Tyrkiet, opfordrer Rådet til, at terroristvolden øjeblikkeligt standses, og anmoder indtrængende parterne til at genoptage fredsforhandlingerne for at finde en holdbar politisk løsning på det kurdiske spørgsmål. Dette kan bringe den terrorisme, der er forbundet hermed, til ophør og fremme økonomisk og social udvikling i regionen.

19. Hvad angår visumliberalisering noterer Rådet sig, at en vellykket gennemførelse af EU's og Tyrkiets fælles handlingsplan om flygtninge og migrationsstyring kan bidrage til at fremskynde gennemførelsen af køreplanen for visumliberalisering i alle deltagende medlemsstater. Rådet beklager Tyrkiets ensidige erklæringer om dette spørgsmål, som ikke har nogen retsvirkning, og understreger betydningen af fuld og effektiv gennemførelse af både tilbagetagelsesaftalen og visumkøreplanen over for alle medlemsstaterne, herunder samarbejde om spørgsmål vedrørende retlige og indre anliggender og ikkediskriminerende visumfri adgang til Tyrkiets territorium for borgere fra alle EU's medlemsstater. Indtil dette sker, er passende gennemførelse af eksisterende bilaterale tilbagetagelsesaftaler og -bestemmelser i lignende aftaler mellem Tyrkiet og EU's medlemsstater samt styrket forvaltning af alle de grænser, der er fælles med EU-medlemsstaterne, fortsat en prioritet. Rådet ser frem til Kommissionens kommende rapporter om Tyrkiets fremskridt med at opfylde kravene i dens køreplan for visumliberalisering i 2016.
20. I overensstemmelse med forhandlingsrammen og Det Europæiske Råds og Rådets tidligere konklusioner gentager Rådet, at Tyrkiet utvetydigt skal forpligte sig til at etablere gode forbindelser med nabolandene og finde en fredelig løsning på tvister i overensstemmelse med De Forenede Nationers pagt, herunder om nødvendigt ved hjælp af Den Internationale Domstol. I den forbindelse giver Unionen endnu en gang udtryk for alvorlig bekymring, og den opfordrer Tyrkiet til at undgå enhver form for trussel eller handling, som rettes mod en medlemsstat, eller kilde til konflikt eller handlinger, som skader gode naboforbindelser og en fredelig bilæggelse af tvister. Endvidere understreger EU igen alle EU-medlemsstaternes suveræne rettigheder. Disse omfatter bl.a. retten til at indgå bilaterale aftaler og til efterforskning og udnyttelse af naturressourcer i overensstemmelse med gældende EU-ret og folkeretten, herunder FN's havretskonvention. EU fremhæver desuden behovet for at respektere medlemsstaternes suverænitet over deres territorialfarvande og luftrum. Rådet minder om, at Det Europæiske Råd i sine konklusioner af 24. oktober 2014 udtrykte alvorlig bekymring over de nye spændinger i det østlige Middelhavsområde og indtrængende opfordrede Tyrkiet til at udvise tilbageholdenhed og respektere Cyperns suverænitet over sit territorialfarvand og Cyperns suveræne rettigheder i sin eksklusive økonomiske zone.

21. Rådet minder om sine konklusioner af 11. december 2006 og erklæringen af 21. september 2005 og beklager dybt, at Tyrkiet trods flere opfordringer fortsat nægter at opfylde sin forpligtelse til fuld, ikkediskriminerende gennemførelse af tillægsprotokollen til associeringsaftalen i forhold til alle medlemsstater – en gennemførelse, som ellers i væsentlig grad kunne fremskynde forhandlingsprocessen. Hvis der ikke sker fremskridt i forbindelse med dette spørgsmål, vil Rådet fastholde sine foranstaltninger fra 2006, hvilket vil få en vedvarende effekt på de samlede fremskridt i forhandlingerne. Endvidere har Tyrkiet beklageligvis stadig ikke gjort fremskridt hen imod den nødvendige normalisering af sine forbindelser med Republikken Cypern. Rådet minder om sin holdning til EU-medlemsstaters tiltrædelse af internationale organisationer. Rådet minder om, at anerkendelse af samtlige medlemsstater er en nødvendig del af tiltrædelsesprocessen. Rådet opfordrer Kommissionen til fortsat på tæt hold at følge og specifikt aflægge rapport om alle de spørgsmål, der er omfattet af erklæringen af 21. september 2005, i den kommende årlige rapport. På denne baggrund vil Rådet i overensstemmelse med sine relevante konklusioner, fortsat nøje følge og gennemgå de fremskridt, der gøres. Rådet gentager sin opfordring til at gøre fremskridt uden yderligere forsinkelse.
22. Rådet ser med tilfredshed på parternes tilsagn om at finde en løsning på det cypriotiske problem, som det fremgår af den fælles erklæring af 11. februar 2014, og som bekræftet i erklæringen af 30. oktober 2015. Rådet noterer sig det seneste års opmuntrende udvikling, og som understreget i forhandlingsrammen forventer det, at Tyrkiet aktivt støtter forhandlingerne med henblik på en retfærdig, samlet og holdbar løsning på det cypriotiske problem inden for rammerne af FN, i overensstemmelse med FN's Sikkerhedsråds relevante resolutioner og under overholdelse af de principper, som Unionen bygger på. Tyrkiets konkrete tilsagn om og bidrag til en sådan samlet løsning er fortsat meget vigtige.

MONTENEGRO

23. Rådet hilser de fortsatte fremskridt i tiltrædelsesforhandlingerne med Montenegro velkommen. Rådet glæder sig over forbedringerne inden for de retlige rammer på retsstatsområdet og med hensyn til arbejdet med oprettelsen af nye institutioner. Det er nu vigtigt for forhandlingsprocessens overordnede tempo, at hele retsstatssystemet leverer konkrete resultater, navnlig for at udarbejde en veldokumenteret resultatliste over bekæmpelsen af korruption og organiseret kriminalitet. Der kræves yderligere bestræbelser for at sikre ytrings- og mediefriheden, fortsætte reformen af den offentlige forvaltning, styrke institutionernes uafhængighed samt forbedre erhvervsklimaet.
24. Rådet tilskynder alle politiske partier til at udvise ansvarlighed og atter indgå i en konstruktiv dialog, hvor parlamentet er det centrale forum for politisk debat. Derudover er det vigtigt at sikre fuld gennemførelse af den nye valglovgivning.
25. Rådet noterer sig med tilfredshed Montenegros positive rolle i videreudviklingen af det regionale samarbejde og fremme af gode naboforbindelser. Rådet roser desuden Montenegro for dets samarbejde om udenrigspolitiske spørgsmål og navnlig dets fulde tilpasning til EU's udenrigspolitiske holdninger.
26. Rådet ser frem til tiltrædelseskonferencens næste møde den 21. december 2015 med henblik på åbningen af yderligere forhandlingskapitler.

SERBIEN

27. Rådet bifalder de store skridt, som Serbien har taget inden for det seneste år, og som førte til åbningen af de første kapitler i tiltrædelsesforhandlingerne med EU på mødet i tiltrædelseskonferencen den 14. december 2015. Rådet glæder sig over, at Serbien har forelagt sin handlingsplan for kapitel 23 - Retsvæsenet og grundlæggende rettigheder - og 24 - Retfærdighed, frihed og sikkerhed - som bør udstikke klare retningslinjer for fremtidige reformer og udarbejdelse af en veldokumenteret resultatliste på disse områder. Rådet minder om, at fremskridt vedrørende disse kapitler skal ske sideløbende med fremskridtene i forhandlingerne generelt.

28. Rådet tilskynder Serbien til at videreføre den fornyede tilgang og intensivere lovgivningsmæssige reformer og effektiv gennemførelse heraf på de centrale områder reform af retsvæsenet, bekæmpelse af korruption og organiseret kriminalitet samt ytrings- og mediefrihed. Der skal lægges særlig vægt på den fulde respekt for de grundlæggende rettigheder, herunder beskyttelse af de mest sårbare grupper, navnlig romaerne, og på en effektiv gennemførelse af lovgivningen om beskyttelse af mindretal, ikkediskriminerende behandling af nationale mindretal i hele Serbien, herunder på områderne uddannelse, brug af mindretalssprog, adgang til medier og gudstjenester på mindretalssprog og bekæmpelse af forskelsbehandling på grund af seksuel orientering eller kønsidentitet. Rådet ser frem til, at Serbien forelægger de allerede bebudede strategiske dokumenter. Der kræves også yderligere fremskridt med hensyn til demokratiske institutioners uafhængighed, offentlig forvaltning samt udvikling af en velfungerende markedsøkonomi og forbedring af erhvervsklimaet.
29. Rådet bifalder de betydelige fremskridt i den EU-støttede dialog, navnlig med aftalerne af 25. august. Rådet tilskynder Serbien til hurtigt at gennemføre sin del af disse aftaler og til at indgå i en konstruktiv dialog med Kosovo om at udforme og gennemføre fremtidige aftaler. Serbien skal fastholde sit aktive og konstruktive engagement i normaliseringsprocessen i forhold til Kosovo, hvor der er gjort betydelige fremskridt, navnlig med de aftaler, der blev indgået den 25. august 2015. Rådet vil vedblive med nøje at overvåge Serbiens fortsatte indsats i retning af synlige og varige fremskridt i normaliseringen af forholdet til Kosovo, herunder gennemførelsen i god tro af alle de aftaler, der hidtil er indgået, så Serbien og Kosovo kan fortsætte på deres respektive europæiske vej, samtidig med at det undgås, at de blokerer hinandens indsats i den forbindelse, og med udsigt til, at begge i fuld udstrækning kan udøve deres rettigheder og leve op til deres ansvar. Rådet minder om, at fremskridtene i processen mod en normalisering af forbindelserne med Kosovo i henhold til kapitel 35 skal foretages parallelt med fremskridtene i Serbiens tiltrædelsesforhandlinger i overensstemmelse med forhandlingsrammen.
30. Rådet er tilfreds med Serbiens stadig mere konstruktive engagement i regionalt samarbejde. Serbien bør fortsat styrke gode naboforbindelser. Rådet opfordrer Serbien til gradvist at tilpasse sig EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik i overensstemmelse med forhandlingsrammen.

STABILISERINGS- OG ASSOCIERINGSPROCESSEN

DEN TIDLIGERE JUGOSLAVISKE REPUBLIK MAKEDONIEN

31. Rådet bekræfter på ny sine konklusioner om den tidligere jugoslaviske republik Makedonien vedtaget i december 2014, april og juni 2015, EU's tilsagn i henhold til Thessalonikidagsordenen samt den tidligere jugoslaviske republik Makedoniens kandidatstatus. Rådet gentager sit fulde engagement i EU-tiltrædelsesprocessen for den tidligere jugoslaviske republik Makedonien.
32. Rådet gentager sin alvorlige bekymring over situationen i landet, navnlig den alvorlige politiske krise, der er præget af en splidskabende politisk kultur, manglen på en kompromiskultur, tilbageskridt med hensyn til ytringsfrihed og retsvæsenets uafhængighed samt yderligere undergravning af tilliden til offentlige institutioner. Rådet ser med tilfredshed på den politiske enighed fra juni/juli og noterer sig de hidtidige skridt for at gennemføre den, herunder oppositionens tilbagevenden til parlamentet og vedtagelsen af ændringer til valgloven, og henstiller til alle partier at gennemføre den fuldt ud og konstruktivt i henhold til den vedtagne tidsplan og de vedtagne formål i landets og dets borgeres interesse. Rådet gentager sin opfordring til en mere konstruktiv og inklusiv politisk dialog i landet. Rådet understreger vigtigheden af en troværdig gennemførelse af valget i april 2015 afholdes i overensstemmelse med internationale standarder og tilskynder alle partier til at sikre lige vilkår og valgreformer i overensstemmelse med henstillingerne fra OSCE/ODIHR.
33. Rådet gentager betydningen af en grundig og uafhængig uhindret efterforskning af de beskyldninger om ulovligheder, som aflytninger har bragt frem i lyset, og det manglende tilsyn i denne forbindelse, og bifalder udpegelsen af en særlig anklager og oprettelsen af et parlamentarisk undersøgelsesudvalg for at se på henholdsvis juridisk ansvarliggørelse og politisk ansvar. Det opfordrer de relevante myndigheder til at yde støtte til, at disse organer kan fungere uafhængigt.
34. Rådet gentager sin opfordring til de relevante myndigheder om at foretage en fuldstændig efterforskning af begivenhederne i Kumanovo den 9.-10. maj 2015 på en objektiv og gennemsigtig måde.

35. Rådet gentager sin opfordring til alle partier om at overholde deres tilsagn om at gennemføre de hastende reformprioriteter, tackle systemiske retsstatsspørgsmål, herunder med hensyn til krænkelse af grundlæggende rettigheder, retsvæsenets uafhængighed, mediefrihed, valg, korruption, politisering af statslige institutioner og uklar skelnen mellem stat og partier samt manglende tilsyn. Med henblik på at vurdere systemiske mangler på områderne retfærdighed, korruption, grundlæggende rettigheder og indre anliggender, som afspejlet i de hastende reformprioriteter, bifalder Rådet Kommissionens hensigt om fortsat at overvåge disse områder nøje, herunder i forbindelse med dialogen på højt plan om tiltrædelse.
36. Revisionen af Ohridrammeaftalen skal afsluttes hurtigt, og dens anbefalinger skal gennemføres.
37. Som anført i Det Europæiske Råds og Rådets tidligere konklusioner er opretholdelse af gode naboforbindelser, herunder en gensidigt accepteret forhandlingsløsning på navnespørgsmålet i FN-regi, fortsat afgørende. I denne henseende glæder Rådet sig over det relevante tilsagn fra lederne af de vigtigste politiske partier i henhold til aftalen af 2. juni. Der er behov for, at den langvarige debat om navnespørgsmålet straks afsluttes én gang for alle. Handlinger og udtalelser, som påvirker de gode naboforbindelser i negativ retning, bør undgås. Rådet noterer sig de fortsatte kontakter på højt plan og ekspertplan mellem den tidligere jugoslaviske republik Makedonien og Bulgarien, der har til formål at styrke gode naboforbindelser, og ser frem til, at de udmønter sig i konkrete resultater.
38. Rådet noterer sig, at Kommissionen er parat til at udvide sin henstilling om at indlede tiltrædelsesforhandlinger med den tidligere jugoslaviske republik Makedonien, som er betinget af den fortsatte gennemførelse af den politiske enighed fra juni/juli og betydelige fremskridt i gennemførelsen af de hastende reformprioriteter.
39. Rådet vil vende tilbage til den tidligere jugoslaviske republik Makedonien efter valget i april 2016 på grundlag af en opdatering fra Kommissionen, der forventes inden sommeren, i tråd med sine konklusioner fra december 2014 og den fastsatte konditionalitet.

ALBANIEN

40. Rådet glæder sig over Albaniens støtte fremskridt med at tackle nøgleprioriteterne for at kunne indlede tiltrædelsesforhandlinger, navnlig reform af den offentlige forvaltning og forberedelser på en gennemgribende reform af retsvæsenet, og opfordrer Albanien til at fortsætte sine bestræbelser.
41. Rådet minder om, at Det Europæiske Råd vil tage stilling til indledning af tiltrædelsesforhandlinger i overensstemmelse med fast praksis, når Kommissionen har vurderet, at Albanien har opnået den nødvendige grad af opfyldelse af kriterierne for medlemskab. Rådet minder om sin tidligere konklusioner, herunder konklusionerne fra juni 2014, og gentager, at Albanien er nødt til at opfylde de fem nøgleprioriteter for at kunne indlede tiltrædelsesforhandlinger, og at Kommissionen opfordres til ud fra en samlet og omhyggelig tilgang at aflægge rapport om Albaniens fremskridt med nøgleprioriteterne i tillæg til sin rapport for 2016. Rådet minder også om, at der skal sikres en vedvarende, samlet og inklusiv gennemførelse af nøgleprioriteterne.

Rådet noterer sig, at der er behov for yderligere arbejde med disse nøgleprioriteter, navnlig vedtagelsen af reformpakken for retsvæsenet, samt yderligere fremskridt med henblik på at udarbejde en veldokumenteret resultatliste over proaktive efterforskninger, retsforfølgelser og endelige domfældelser på alle niveauer inden for bekæmpelsen af korruption og organiseret kriminalitet, herunder bekæmpelsen af narkotika- og våbenhandel. Rådet understreger, at en reform af retsvæsenet er afgørende for yderligere at fremme Albaniens tiltrædelse af EU og kan være transformativ for andre reformer. Samtidig gentager Rådet, at det er nødvendigt at træffe effektive lovgivningsmæssige og politiske foranstaltninger til at forbedre beskyttelsen af menneskerettigheder og politikker til bekæmpelse af forskelsbehandling, herunder ligebehandling af alle mindretal og lige adgang til rettigheder for personer fra disse mindretal i hele Albanien, samt at indføre ejendomsrettigheder.

42. Rådet ser frem til vedtagelse og gennemførelse af lovgivning om udelukkelse af kriminelle fra offentlige embeder, hvilket bør øge borgernes tillid til deres politiske repræsentanter og offentlige institutioner. Det gentager, at Albanien bør videreføre økonomiske reformer med henblik på at øge konkurrenceevnen og opfordrer Albanien til fortsat at sætte ind over for den omfattende uformelle økonomi samt forbedre erhvervs- og investeringsklimaet, hvor der er behov for en yderligere indsats.
43. Rådet understreger, at en konstruktiv og bæredygtig dialog mellem regeringen og oppositionen om EU-relaterede reformer vil være afgørende for fremskridt i retning af EU.
44. EU bifalder Albaniens fortsatte konstruktive engagement i regionalt samarbejde og understreger betydningen af at sikre gode naboforbindelser, hvilket fortsat er afgørende. Rådet værdsætter ligeledes Albaniens fortsatte fulde tilpasning til EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik.

BOSNIEN-HERCEGOVINA

45. Rådet ser med tilfredshed på, at Bosnien-Hercegovina er tilbage på det reformspor, der er nødvendigt for at opnå en vellykket EU-integrationsproces. Rådet bifalder, at myndighederne i Bosnien-Hercegovina i juli 2015 vedtog reformdagsordenen og i oktober 2015 den tilhørende handlingsplan. Rådet noterer sig, at landet i år er begyndt at bevæge sig i retning af Unionen, og opfordrer Bosnien-Hercegovinas ledere til at fastholde den fornyede tilgang ved at fortsætte gennemførelsen af reformer i samarbejde med civilsamfundet. Meningsfulde fremskridt i gennemførelsen af reformdagsordenen er nødvendige, for at EU kan overveje en ansøgning om medlemskab fra Bosnien-Hercegovina i overensstemmelse med Rådets tidligere konklusioner, navnlig konklusionerne fra december 2014.

46. Rådet opfordrer derfor Bosnien-Hercegovinas myndigheder til fortsat at omsætte det skriftlige tilsagn i praksis gennem yderligere vedtagelse og fortsat gennemførelse af de nødvendige reformer, navnlig på retsstatsområdet, herunder med hensyn til bekæmpelsen af korruption og organiseret kriminalitet, reform af den offentlige forvaltning samt socioøkonomiske reformer. Rådet noterer sig med bekymring tilbageskridtene i betingelserne for at udøve retten til ytrings- og mediefrihed. Det vil også være nødvendigt at styrke den offentlige forvaltning og indføre funktionalitet og effektivitet på alle forvaltningsniveauer, herunder hurtig fastlæggelse af en effektiv mekanisme til koordinering af EU-spørgsmål, så landet kan løse fremtidige udfordringer på vejen mod EU. Fremskridt i denne henseende vil bane vej for, at Bosnien-Hercegovina kan få fuldt udbytte af de midler, der er til rådighed.
47. Rådet minder om, at det i forbindelse med sin anmodning om Kommissionens udtalelse om ansøgningen om medlemskab vil bede Kommissionen om at være særlig opmærksom på gennemførelsen af Sejdić-Finci-dommen.
48. Rådet gentager, at Bosnien-Hercegovina efter stabiliserings- og associeringsaftalens (SAA) ikrafttræden fuldt ud bør opfylde sine tilsagn og forpligtelser i henhold til aftalen, herunder i første række de tilsagn og forpligtelser, som vedrører tilpasningen af SAA efter Kroatiens tiltrædelse af EU. Den fulde gennemførelse af SAA, herunder dens tilpasning, er et vigtigt element i landets engagement i EU-integrationsprocessen.
49. Rådet minder om, at den strukturerede dialog om retlige anliggender er instrumentet til at afhjælpe eventuelle udestående mangler i Bosnien-Hercegovinas retsvæsen i overensstemmelse med Venedigkommissionens henstillinger fra 2013. Rådet gentager sin alvorlige bekymring over forberedelserne til at afholde en folkeafstemning på enhedsniveau om det statslige retsvæsen i *Republika Srpska*. Afholdelsen af en sådan folkeafstemning vil være en udfordring for Bosnien-Hercegovinas samhørighed, suverænitet og territoriale integritet. Det risikerer også at undergrave bestræbelserne på at forbedre den socioøkonomiske situation for alle Bosnien-Hercegovinas borgere og opnå yderligere fremskridt i EU-integrationen.

KOSOVO

50. Rådet tager undertegnelsen i oktober af stabiliserings- og associeringsaftalen (SAA) med Kosovo til grundig efterretning. Denne aftale, der kun omfatter EU, er den første omfattende aftale mellem EU og Kosovo. Den forestående indgåelse, ikrafttræden og gennemførelse heraf berører ikke medlemsstaternes holdninger til status. I lbetragtning af Kommissionens kommende rapport om Kosovos fremskridt med hensyn til at opfylde kravene i visumliberaliseringsplanen, understreger Rådet betydningen af, at alle betingelserne for visumliberalisering opfyldes, og opfordrer Kosovo til at fortsætte sine bestræbelser på at gøre fremskridt i visumliberaliseringsprocessen. Rådets hensigt om at genoptage drøftelserne om en rammeafgørelse om bemyndigelse af Kosovo til at deltage i Den Europæiske Unions programmer berører ikke medlemsstaternes holdninger til status.
51. Rådet bifalder Kosovos beslutning om at oprette de særlige afdelinger og tilskynder Kosovo til at fuldføre alle procedurer uden yderligere forsinkelse, så de særlige afdelinger kan være funktionsdygtige hurtigst muligt.
52. Den aktuelle fastlåste politiske situation i Kosovo skal løses omgående. Rådet fordømmer denne brug af vold, navnlig til politiske formål, og hindringen af oppositionspartiers forsamling og tilskynder til, at den omgående bringes til ophør. Rådet tilskynder til respekt for retsstatsprincippet og til genoptagelse af parlamentets normale arbejde i overensstemmelse med de relevante regler og procedurer. Alle berørte sider bør imødegå udfordringerne som led i en fælles indsats gennem politisk dialog og hurtigt involvere sig i gennemførelsen af alle aspekter af Kosovos europæiske reformdagsorden.

53. Rådet opfordrer Kosovo til at fokusere på gennemførelsen af de omfattende reformer, der er nødvendige for at opfylde kravene i stabiliserings- og associeringsaftalen (SAA). Dette og den lange række udfordringer, som Kosovo står over for, vil kræve fortsat stærk politisk vilje og vedvarende bistand fra EU. Der bør lægges særlig vægt på at forbedre retsstaten, herunder retsvæsenets uafhængighed. Kosovo skal intensivere bekæmpelsen af organiseret kriminalitet og korruption og udarbejde en resultatliste over vellykkede retsforfølgelser i fremtrædende sager. Der skal i første række gennemføres vigtige reformer som f.eks. en valgreform og reform af den offentlige forvaltning. Effektiv fremme og beskyttelse af menneskerettigheder i hele Kosovo bør fortsættes, herunder fuld beskyttelse af kulturarv og religiøs arv. I denne forbindelse noterer Rådet sig med glæde Kosovos seneste tilsagn. Der bør tages fat på inklusion og beskyttelse af personer, der tilhører mindretal, og sårbare grupper, og det samme gælder styrkelse af social samhørighed.
54. EU vil fortsat støtte Kosovos socioøkonomiske udvikling som led i dets europæiske reformdagsorden, herunder gennem finansiel og teknisk bistand. Rådet opfordrer Kosovo til at anvende sit økonomiske reformprogram for 2016 som platform for vækst og beskæftigelse. Programmet bør afspejle de henstillinger, der er fremsat i de fælles konklusioner fra den økonomiske og finansielle dialog mellem EU og det vestlige Balkan og Tyrkiet i maj 2015. Inden for disse rammer tilskynder Rådet Kosovo til at tackle de socioøkonomiske spørgsmål af direkte betydning for dets befolkning og til at opbygge bred folkelig opbakning til denne reformdagsorden. Regulerende og tilsynsførende myndigheder bør være fuldt operationelle. Kosovo skal følge op på sit tilsagn om at afvikle og restaurere Kosovos atomkraftværk, der er den største kilde til forurening på det vestlige Balkan.

55. Rådet bifalder de betydelige fremskridt i den EU-støttede dialog, navnlig med de aftaler, der blev indgået den 25. august 2015. Rådet tilskynder Kosovo til hurtigt at gennemføre sin del af disse aftaler og til at indgå i konstruktiv dialog med Serbien om at udforme og gennemføre fremtidige aftaler. Kosovo skal fastholde sit aktive og konstruktive engagement i normaliseringsprocessen i forhold til Serbien. Rådet vil vedblive med nøje at overvåge Kosovos fortsatte indsats i retning af synlige og varige fremskridt i normaliseringen af forholdet til Serbien, herunder gennemførelsen i god tro af alle de aftaler, der hidtil er indgået, for at Kosovo og Serbien kan fortsætte på deres respektive europæiske vej, samtidig med at det undgås, at de blokerer hinandens indsats i den forbindelse, med udsigt til, at begge i fuld udstrækning kan udøve deres rettigheder og leve op til deres ansvar. Rådet minder om, at fremskridtene i processen med normalisering af forbindelserne med Serbien er et væsentligt princip i SAA, og at de understøtter udviklingen af forbindelserne og samarbejdet mellem EU og Kosovo.
56. Kosovo bør desuden fortsætte med at arbejde tæt og effektivt sammen med EULEX og bidrage aktivt til EULEX' fuldstændige og uhindrede udøvelse af sit mandat, herunder dets reviderede mandat efter juni 2016.
-